

Ekološka pridelava vina danes in nov tržni izziv za jutri

Mitja Herga
10. 2. 1981

študent 4. letnika živilske tehnologije, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani

Uvod

Ekološka pridelava grozdja temelji na ravnotežju v sistemu tla-vinska trta-žuželke-živali-človek ter krogotoku hranilnih snovi in energije v njem. V ekološkem vinogradništvu s čim bolj zaključenim krogotokom snovi in energije ter ohranjanjem visokega odstotka organske snovi v tleh zmanjšujemo človekov negativni vpliv na okolje.

Površine vinogradov v ekološki pridelavi se v Evropi kot tudi v Novem svetu povečujejo. Če želimo slediti drugim evropskim državam, kjer je povprečje vinogradov z ekološko pridelavo okrog 2 %, bi morali v Sloveniji površine povečati iz sedanjih 121ha na 250-300 ha. Za kupce vin iz ekološke pridelave grozdja je pomembno, da ima vino ob dobri kakovosti tudi tako imenovano dodano vrednost, saj je brez ostankov FFS, hkrati pa kupec z nakupom posredno skrbi za manjše onesnaževanje okolja.

Vinogradniški vidik

Slabe strani te pridelave so višji stroški, nižji pridelki, manjša zainteresiranost pridelovalcev in velik pritisk plevelov, bolezni ter škodljivcev v prvih letih po preusmeritvi. Stroški proizvodnje grozdja se nam dvigujejo zaradi:

- Zelenih del v vinogradu s katerimi se skuša omiliti škodo, ki jo povzročajo bolezni kot so oidij, peronospora in siva grozдна plesen, saj vemo, da ob zmanjšanju vlage v samem področju trsa oz. grozdja in večjem kroženju zraka v notranjosti listne stene omilimo napad teh bolezni.
- Negovanje zelene površine tal vinograda. Vinograd v ekološki pridelavi mora biti pokrit s travno rušo. Vzrok za to je vračanje organske snovi v tla in posledično manjša obremenitev okolja z dodatnim vnašanjem gnojil v vinograd. Pri dodatnem vnašanju gnojil v vinograd je zelo pomembno ravnotežje med ogljikom in dušikom v organskih gnojilih. Na podlagi tega razmerja nastane razlika med količino hitro razgradljive organske snovi (hranljivi humus) in težko razkrojljive (trajni humus). Gnojenje z mineralnimi gnojili je v ekološki pridelavi prepovedano. Kar pa ima za posledico manj intenzivno rast mladik, to pa je v bistvu iz vidika zelenih del v vinogradu zaželeno, manj pa iz vidika kakovosti grozdja.

Zaščita s fitofarmaceutskimi sredstvi temelji na uporabi žveplovih in bakrovih pripravkov. Sama količina vnosa teh sredstev v vinograd je omejena, zato smo pred hudo dilemo kdaj je potrebno opraviti zaščito pred boleznimi. Tukaj se predvsem bojimo napada peronospore in oidija. Pojavlja se tudi problem kopičenja bakra (težka kovina) v zgornji plasti tal.

Stalnost količine pridelka. V tem vidim največjo slabost. Namreč kmetijstvo je tovarna na odprtem in kaj nam narava da, to pač moramo sprejeti. Tukaj pa lahko od leta do leta pride do velikih razlik med pojavom bolezni zaradi vpliva vremenskih dejavnikov in ker ne smemo uporabljati FFS imamo zvezane roke. Tako imamo eno leto dober pridelek drugo leto pa smo lahko praktično brez njega.

Izbor sort in zagotovitev semena za talni pokrov iz potrjene lokalne ekološke pridelave. Izbor sort za ekološko pridelavo je bistvenega pomena saj vemo, da se sorte med seboj razlikujejo na občutljivost pred določenimi boleznimi. Tukaj se veliko časa nameni sami selekciji sort in iskanju manj občutljivih sort, ki pa bi po mojem mnenju morale izhajati iz okolja v katerem nameravamo gojiti trto po načelih ekološke pridelave. Namreč pomembno je kako je sama trta adaptirana na nek vinorodni okoliš.

Zelo pomemben dejavnik je odločitev na katero vinogradniško lego bomo sadili trto, saj vemo da se klimatski dejavniki spreminjajo od lege do lege in je zelo pomembna sama mikrolokacija vinograda. V tem segmentu vidim veliko prednost kleti Vina Koper, saj lahko znotraj lastnih vinogradov na podlagi več letnih opažanj izberejo lokacije primerne za ekološko pridelavo. Potem so tukaj še klimatski dejavniki. Znotraj Slovenije so na koprskem prav gotovo najboljši pogoji za ekološko pridelavo, saj v vegetacijski dobi pade majhna količina padavin, relativna vlažnost zraka je prav tako nižja, to pa sta dva zelo pomembna dejavnika pri razvoju bolezni. Zaradi sušnega obdobja v poletnih mesecih pa grozdje prej dozori, kar pa je po eni strani spet dobro, saj si želimo v bistvu nezaščiten izdelek čimprej spraviti.

Vsekakor ekološko vinogradništvo predstavlja tržno priložnost za določen odstotek vinogradnikov in hkrati velik izziv za vinogradnika samega, da se prilagodi naravi in skuša skupaj z njo priti do kakovostne surovine. Sistem pridelave ni dokončno izoblikovan. Problemi so tako na področju obdelave tal kot tudi varstva rastlin. Ekološko vinogradništvo zahteva zraven predpisane tehnologije tudi življenjsko filozofijo in stil ter je in bo omejeno na manjše število pridelovalcev. Ne smemo pa pozabiti, da je tak način najbolj prijazen do narave, ter s tem posledično do človeka.

Vinarski vidik

Oznaka ekološko vino v EU ni dovoljena. Na splošno sam postopek označevanja, nadzora, sledljivosti še ni vzpostavljen. Prav gotovo pa se bo moral ta sistem čimprej vzpostaviti zaradi zaupanja kupcev.

Na področju vinarstva je potrebno predstavljati odličnost kakovosti takega izdelka, kjer v bistvu ni posegov vinarja z enološkimi sredstvi. Kakovost izdelka ne sme zaostajati za izdelkom iz drugih načinov proizvodnje. Zelo omejeni smo pri uporabi enoloških sredstev. Po moje bi bilo smotrno uporabljati tehnologijo zorenja vina na drožeh – surlee, saj bi se pri tem izognili prevelikemu vnosu žvepla v vino, ter po drugi strani omejili čiščenje z bentonitom, za odstranitev termolabilnih beljakovin. Kot vemo pa so zaradi vremenskih dejavnikov, predvsem stresnih razmer, zelo velike vsebnosti beljakovin na območju slovenske Istre.

Po drugi strani pa bi tudi iz marketinškega oz. vidika promocije dobro uporabljati tehnologijo zorenja v velikih hrastovih oz. lesenih sodih, saj bi kupca s tem asociirali na naravi prijazno pridelavo.

Tržne možnosti

Znano je da poraba vrhunskega vina v svetu narašča in sicer za 1% na letni ravni z vidika količine. Drugi bolj zanimivi podatek pa je, da so ljudje po raziskavi iz leta 2006 namenili 2,4% več denarja za ta vina, kot leto prej. Se pravi, da so pripravljeni za kakovost plačati več.

Pridelava vina iz ekološko pridelanega grozdja je prav gotovo tržna niša. Moramo pa tukaj upoštevati več dejavnikov.

Celotno marketinško podobo bi bilo potrebno zaokrožiti v neko celoto:

- Filozofija oz. smotrnost take pridelave, se pravi zakaj taka pridelava, prednosti te pridelave za uporabnika, za okolje,... Predvsem poudarjati vrnitev k naravi v vinogradu in kleti.
- Oblika steklenice in embalaže bi morala vzbuditi pozornost in nas asociirati na ekološko pridelavo. Npr. lesena embalaža, steklenica, ki se razlikuje od klasičnih,...
- Promocija, najbolj pomemben del uspešne prodaje, saj je potrebno tak cenovno zahtevnejši izdelek predstaviti ljudem, da ga bodo kupili. Vemo pa, da je danes težko prodajati vina že uveljavljenih blagovnih znamk, kaj šele nek nov izdelek. Promocija bi morala biti naravnana na ciljno skupino ljudi, ki je finančno sposobna kupiti tak izdelek. Če opazujemo trende porabe vina iz ekološke pridelave grozdja bi bilo zelo pomembno, da bi ta izdelek predstavili v tujini, kjer povpraševanje po teh vinih raste hitreje kot doma.
- Zunanja podoba celotnega projekta bi morala dajati občutek sonaravnega kmetovanja, s čimveč dela človeka in ne strojev, opozarjati na naravo, prikazovati domačnost okolja kjer trta raste, del kleti kjer zorijo taka vina bi ločili od drugih vin, prodaja bi bila možna samo na določenih prestižnih lokacijah, poudarjati zdravstveni vidik takega vina,...
- Slabost v trženju pa nam lahko predstavlja nihanje količin od leta do leta, na kar pa moramo kupce navajati že od začetka in jih prepričati tako, da to nihanje obrnemo sebi v prid, saj je pokazatelj moči narave in naravnega kmetovanja.

Zaključek

Ekološka pridelava grozdja in vina iz tega grozdja je tržno prav gotovo zanimiva. Za klet Vina Koper bi to pomenilo dodatno tržno nišo, ki je trenutno še ne pokrivajo. Zato smatram, da bi bilo potrebno izkoristiti naravne danosti in trgu ponuditi vina iz ekološke pridelave. Saj je v Sloveniji le malo področij primernih za ekološko pridelavo grozdja oz. je za neko bolj resno pridelavo primerna le vinorodna dežela Primorska in še tam le določene vinogradniške lege.